

[Camre]

Det er således meget vanskeligt at give klare normer, som sikrer, at offentligt ansatte i enhver situation kan føle klarhed med hensyn til ytringsfrihedens omfang.

Jeg finder imidlertid grund til at understrege, at der næppe nogen steder hersker tvivl om, at offentligt ansatte har meget videre grænser for deres ytringsfrihed end privat ansatte. Private virksomheder eller organisationer ville aldrig acceptere, at en medarbejder fremsatte offentlige ytringer imod virksomheden; det ville ganske enkelt være utænkeligt inden for det samarbejde, som må foregå i sådanne virksomheder.

Spørgsmålet om offentligt ansattes ytringsfrihed har i den seneste tid givet anledning til en ivrig debat. I Politiken mandag den 5. februar skriver f. eks. formanden for Foreningen af overenskomstsatte jurister og økonomer, Jørn Neergaard Larsen, i en artikel med overskriften »Embedsmænd har ikke troskabspligt« bl. a.:

»Som et væsentligt argument for embedsmænds ytringsfrihed indgår altså muligheden for, at andre end netop de beslutningstagede myndigheder på et sikkert grundlag kan give befolkningen information om offentlige anliggender.«

Og senere:

»I den forbindelse er det interessant, at den seneste tids debat mere og mere er koncentreret om embedsmænds »troskabspligt« eller, som den benævnes i debatten, »loyalitetpligt«.

Det skal imidlertid gøres klart, at loyalitetpligten i forhold til ytringsfriheden er en uhyre snæver forpligtelse, der alene er knyttet til en meget lille personkreds, hvis den da ikke netop skal udvikle sig til den foran beskrevne »troskabspligt«.

Jørn Neergaard Larsen nævner som disse få, den personkreds, der kan være tale om, departementschefer og kommunale og amtskommunale direktører.

Senere siger han i den samme artikel:

»Det er afgørende, at der er klarhed over, at loyalitetpligten ikke er en lovbestemt afgrænsning af ytringsfriheden. Den er derimod en slags realfunktion, forstået på den måde, at de politiske beslutningstagere må kunne have tillid til de embedsmænd, de har umiddelbar kontakt med som deres personlige rådgivere, og som er de øverste ansvarlige for de indstillinger og afgørelser, som admi-

nistrationen foretager på politikernes vegne. Det er ligeledes nødvendigt, at de politiske beslutningstagere kan være fuldstændig åbne over for denne gruppe af embedsmænd uden at risikere, at de over for offentligheden skal stå til ansvar for, hvad de under samtaler med disse embedsmænd har drøftet eller tænkt.«

Endelig siger formanden for Foreningen af overenskomstsatte jurister og økonomer:

»F. eks. kan mulighederne for, at der iværksættes skjulte sanktioner, begrænses ved mere åbenhed og bedre formaliseret procedure kombineret med større personaleindflydelse under behandlingen af personalesager. Oprettelse af bedømmelsesudvalg og advancementsnævn vil ligeledes kunne medvirke til, at det undgås, at der ved ansættelser, stillingsskift og advancement tages ulovlige, herunder politiske, hensyn.«

Jeg noterer, at Jørn Neergaard Larsen primært taler om at give befolkningen informationer om offentlige anliggender og forbigår spørgsmålet om den offentligt ansattes mere politiske indlæg rettet imod de afgørelser, den politiske ledelse træffer om forhold inden for den pågældendes arbejdsområde, og imod den rådgivning og de dispositioner, der må være resultat af det kollegiale samarbejde på den pågældendes ansættelsessted.

Forestiller man sig, at offentligt ansatte skulle kunne deltage direkte i den politiske debat imod de afgørelser, de selv er med til at rådgive om på deres tjenestested, ville vi set i videste konsekvens i realiteten få en ny, kunne man sige, politikergruppe, som ikke skulle stå til ansvar over for befolkningen, altså over for de vælgere, som er deres egentlige arbejdsgivere, for de skulle ved ansættelsesproceduren sikres imod forflyttelse, imod manglende advancement, afskedigelse osv. Det ville i realiteten kunne stride imod afgørende principper i et demokrati. Vi ville bevæge os direkte ind i et embedsmandsvælde, for kunne man ad den vej udøve en sådan politisk indflydelse svarende til politikernes uden at skulle vælges, uden at skulle stå til ansvar, ja, så var det jo dér, man måtte vælge at gøre sin indflydelse gældende, og ikke eksempelvis i dette hus.

I Politiken den 4. februar skriver fuldmægtig, cand. scient. pol. Finn Ovesen under